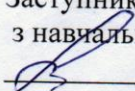

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Олена ПУСТОВА
« 09 » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Економічний аналіз»
для підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Ірпінь - 2023

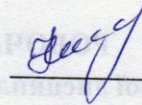
Робоча програма навчальної дисципліни «Економічний аналіз» складена на основі програми навчальної дисципліни, затвердженої у 2023 р.

Розробник

Євгенія ШАРА

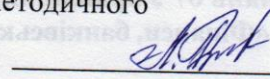
Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін, протокол №1 від «31» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Валентина КАЛУСЕНКО

Завідувач навчально-методичного кабінету коледжу

Людмила РОМАНЕНКО

ЗМІСТ

	стор.
1. Передмова	4
2. Опис навчальної дисципліни	11
3. Структура навчальної дисципліни	13
4. Зміст навчальної дисципліни	18
5. Перелік питань для модульного контролю	25
6. Перелік питань до заліку	29
7. Перелік тем рефератів	31
8. Рекомендовані джерела інформації	31
9. Інформаційні ресурси	33

ПЕРЕДМОВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічний аналіз» складена на основі програми навчальної дисципліни спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Навчальна дисципліна «Економічний аналіз» спрямована на поглиблення економічних знань студентів, придбання практичних навиків самостійного проведення економічного аналізу, вироблення вміння пов'язувати теоретичні питання з проблемами у роботі підприємств і на основі проведення економічного аналізу приймати науково обґрунтовані оптимальні управлінські рішення, правильно оцінювати досягнуті результати діяльності підприємства.

Предмет вивчення навчальної дисципліни є фінансово-господарська діяльність підприємства, її результати та ресурсне забезпечення.

Об'єктом є організація та методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств.

Метою навчальної дисципліни є формування знань з теорії і практики проведення аналізу господарської діяльності підприємства.

Завдання навчальної дисципліни «Економічний аналіз»:

- визначити теоретичні та методологічні засади, сучасні прийоми аналізу господарської діяльності;

- навчитися інформаційно виражати через систему показників стан та зміну будь-якої господарської операції чи явища;

- набути практичних навиків щодо застосування методів і способів комплексного, аналізу господарської діяльності, визначення резервів підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання та прогнозування фінансово-господарської діяльності підприємства;

- навчитись робити обґрунтовані об'єктивні висновки та пропозиції за результатами проведених досліджень;

- набути практичних навиків в оформленні аналітичних таблиць і висновків.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 5. Здатність застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку.

СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Економічний аналіз» пов'язана з такими дисциплінами, як «Політична економія», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Фінанси», та ін.

використовується кредитно-модульна система організації навчального процесу, яка відповідає вимогам ECTS.

При вивченні дисципліни «Економічний аналіз» основними формами навчальних занять є лекція, практичне заняття та самостійна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, тощо.

В процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання як пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань.

Поточний контроль знань здійснюється протягом семестру з метою оцінки якості та рівня засвоєння студентами навчального матеріалу під час аудиторних занять.

Об'єктом поточного контролю знань є: систематичність та активність на практичних (семінарських) заняттях, виконання завдань для самостійного опрацювання, виконання тестових завдань для поточного контролю.

Формою поточного контролю є контрольні заходи (перевірка виконання практичних завдань, тестування, письмове та усне опитування тощо) та контрольні завдання – модульні контрольні роботи (МКР). Навчальні години

для проведення модульних контролів визначаються графіком навчального процесу та проводяться за розкладом занять.

Завдання першого та другого модуля оцінюються в діапазоні від 0 до 10 балів.

Пакет завдань для проведення контрольних заходів (МКР) складається з 30 варіантів та вміщує 3 групи завдань:

- ✓ перша – теоретичне питання, максимальна оцінка – 2 бали;
- ✓ друга – тестові завдання, максимальна оцінка – 3 бали;
- ✓ третя – практичні завдання і ситуації, максимальна оцінка – 5 балів.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі **заліку**, який є обов'язковим для підготовки фахового молодшого бакалавра за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Оцінювання рівня знань студентів під час проведення **заліку** здійснюється в діапазоні від 0 до 25 балів.

До складання **заліку** не допускається студент, який протягом вивчення навчальної дисципліни набрав менше встановленого мінімуму балів (35 балів).

Підсумковою кількістю балів є сума набраних студентом балів протягом вивчення курсу та отриманих балів при складанні **заліку** (75+25=100 балів).

Пакет завдань для проведення **заліку** складається із 30 варіантів та містить 3 групи завдань:

- перша – теоретичні питання- максимальна оцінка 5 балів;
- друга – тестові завдання- максимальна оцінка – 10 балів;
- третя – практичні завдання, максимальна оцінка - 10 балів.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з усіх видів навчальної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS за схемою, що наведена в таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінно
80-89	добре	B	дуже добре
65-79		C	добре
55-64		D	задовільно
50-54	задовільно	E	достатньо
35-49		FX	незадовільно (допуск до екзамену)
0-34	незадовільно	F	неприйнято

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS –2 Національних кредитів –2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Нормативна
Модулів – 2 Змістових модулів – 2	Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (шифр і назва)	
Загальна кількість годин - 60		Рік підготовки: 2023-2024-й Семестр 5-й Лекції 14 год.
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни – 15 Кількість годин на тиждень - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Практичні 14 год. Самостійна робота 32 год. Вид контролю: залік

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

Назви змістових модулів і тем	<i>Кількість годин</i>			
	<i>Денна форма</i>			
	Усього	у тому числі		
ЛЗ		ПЗ	СРС	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ				
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності	4	1	1	2
Тема 2. Методи і методичні прийоми проведення економічного аналізу господарської діяльності.	4	1	1	2
Тема 3. Види економічного аналізу господарської діяльності та його інформаційне забезпечення.	4	1	1	2
Тема 4. Організація й етапи економічного аналізу	4	1	1	2
Всього по модулю 1	16	4	4	8
Форма контролю – тестовий контроль	–	–	–	–
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТЕХНОЛОГІЯ ТЕХНІКО - ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА				
Тема 5. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг	6	2	2	2
Тема 6. Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг)	6	2	2	2
Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства	8	2	2	4
Тема 8. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції	6	1	1	4
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	6	1	1	4
Всього по модулю II	32	8	8	16
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття 40 хв.)				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА				
Тема 10. Аналіз фінансового стану підприємства.	6	1	1	4
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності підприємства.	6	1	1	4
Всього по модулю III	12	2	2	8
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття 40 хв.)				
Підсумковий контроль - залік				
<i>Усього годин з курсу</i>	<i>60</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>32</i>

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ		
1.	Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності	1
2	Методи і методичні прийоми проведення економічного аналізу господарської діяльності.	1
3	Види економічного аналізу господарської діяльності та його інформаційне забезпечення.	1
4	Організація й етапи економічного аналізу	1
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТЕХНОЛОГІЯ ТЕХНІКО - ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
1.	Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг	2
2.	Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг)	2
3	Аналіз виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства	2
4	Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції	1
5	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	1
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
1.	Аналіз фінансового стану підприємства.	1
2.	Аналіз прибутку і рентабельності підприємства.	1
	<i>Разом</i>	<i>14</i>

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/ п	Назва теми	Кількість годин
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ		
1.	Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності	2
2	Методи і методичні прийоми проведення економічного аналізу господарської діяльності.	2
3	Види економічного аналізу господарської діяльності та його інформаційне забезпечення.	2
.4	Організація й етапи економічного аналізу	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ТЕХНОЛОГІЯ ТЕХНІКО - ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
1.	Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг	2
2.	Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг)	2
3	Аналіз виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства	4
4	Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції	4
5	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
1.	Аналіз фінансового стану підприємства.	4
2.	Аналіз прибутку і рентабельності підприємства.	4
	<i>Разом</i>	32

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності

Лекція:

1. Зміст і завдання економічного аналізу
2. Предмет економічного аналізу
3. Види економічного аналізу

Практичне заняття:

Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності

1. Навести основні категорії аналізу господарської діяльності: фактори та їх класифікація, резерви та їх класифікація.
2. Зв'язок аналізу господарської діяльності з іншими науками і дисциплінами.

Самостійна робота:

1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу господарської діяльності

2. Історія розвитку та становлення аналізу господарської діяльності.
3. Аналіз господарської діяльності як галузь економічної науки.
4. Мета аналізу. Предмет і завдання аналізу господарської діяльності.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 21   додатковий: 6; 7

Тема 2. Методи і методичні прийоми проведення економічного аналізу господарської діяльності.

Лекція:

1. Сутність методу економічного аналізу
2. Прийоми економічного аналізу та їх класифікація

Практичне заняття: Методи і методичні прийоми проведення економічного аналізу господарської діяльності:

1. Провести розрахунки впливу факторів (елімінування) на економічні показники.
2. Визначити розмір впливу на результат господарської діяльності окремих факторів за допомогою способу ланцюгових (послідовних) підстановок.

Самостійна робота:

1. Визначення виду залежності між факторами та показником, що вивчається.

2. Пропорційний і кореляційний зв'язок між двома або більшою кількістю показників. Деталізація і порівняння показників, що вивчаються.

3. Деталізація за ознаками простору, часу або ж за спеціальними ознаками, складовими частинами. Поділ на кількісні та якісні фактори.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

Основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 21.   додатковий: 1; 3; 4.

Тема 3. Види економічного аналізу господарської діяльності та його інформаційне забезпечення.

Лекція:

2. Спосіб ланцюгових підстановок.

3. Спосіб абсолютних різниць.

4. Спосіб відносних різниць.

Практичне заняття: Види економічного аналізу господарської діяльності та його інформаційне забезпечення:

1. Розрахувати вплив факторів на відхилення від плану фактичної суми транспортних витрат:

способом ланцюгових підстановок;

способом абсолютних різниць;

способом відносних різниць.

2. Документальне оформлення обговорення і вивчення підсумків роботи.

Самостійна робота:

1. Джерела інформації для аналітичного опрацювання даних. Централізоване і децентралізоване аналітичне опрацювання даних.

2. Оформлення аналітичної інформації для різних рівнів управління.

3. Доведення результатів аналізу до керівників, спеціалістів господарства та всіх членів трудового колективу.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 21   додатковий: 3; 6; 7

Тема 4. Організація й етапи економічного аналізу:

1. Система економічної інформації та характеристика її джерел

2. Етапи проведення економічного аналізу на підприємстві

Практичне заняття: Організація й етапи економічного аналізу

1. Добірка, перевірка й аналітична обробка економічної інформації. Формування пропозицій за результатами аналізу і контроль за їхньою реалізацією.

2. Узагальнення, оцінка і письмове оформлення результатів аналізу.

Самостійна робота:

1. Організація аналітичної роботи безпосередньо на підприємстві.

2. Основні етапи і послідовність проведення аналізу господарської діяльності.

3. Принципи упорядкування програм аналізу.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 21;   додатковий: 3; 4; 6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ТЕХНОЛОГІЯ ТЕХНІКО - ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг

Лекція:

1. Завдання та джерела аналізу виробництва продукції
2. Аналіз обсягів і динаміки виробництва
3. Аналіз асортименту продукції
4. Аналіз структури випуску продукції
5. Порядок розрахунку впливу факторів на асортиментно-структурні зрушення
6. Аналіз ритмічності виробництва

Практичне заняття: Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг

1. Аналіз асортименту і структури випуску продукції.
2. Комплексний аналіз впливу асортименту і структурних зсувів на економічні показники роботи підприємства.
3. Методика розрахунку впливу асортименту і структури випуску продукції на обсяг виробництва й ін. показники підприємства.

Самостійна робота:

1. Оцінка динаміки обсягу виробництва продукції.
2. Вимірювачі, застосовувані для обчислення показників динаміки. Аналіз впливу екстенсивних і інтенсивних чинників на динаміку показників, методика їхнього розрахунку.
3. Аналіз якості продукції і робіт. Показники якості. Сортність і методика її аналізу.
4. Аналіз впливу зміни якості на економічні показники роботи підприємства.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 4; 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 21; ; додатковий: 3; 4; 6

Тема 6. Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг) підприємства

Лекція:

1. Завдання та джерела інформації для аналізу реалізації продукції
2. Аналіз попиту та пропозиції
3. Аналіз факторів зміни обсягу реалізації продукції
4. Аналіз реалізації продукції

Практичне заняття: Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг) підприємства

1. Система показників і чинники, що визначають рівень попиту на продукцію і послуги.
2. Оцінка обсягів і динаміки реалізації продукції і послуг.

3. Аналіз виконання договірних зобов'язання з постачання: обсяг, терміни, асортимент, якість.

4. Характеристика взаємозв'язків показників випуску, відвантаження і реалізації продукції.

Самостійна робота:

1. Аналіз і оцінка збуту окремих товарів.

2. Аналіз виручки від експорту і чинників її зміни.

3. Аналіз виконання зобов'язань по зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

4. Оцінка загальних обсягів експортних постачань.

5. Оцінка по асортименті, по окремих покупцях, по групах країн, по видах постачань і формам розрахунків.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 18; 21;   додатковий: 3; 4; 6

Тема 7. Аналіз виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства

Лекція:

1. Аналіз ефективного використання трудових ресурсів

2. Аналіз матеріальних ресурсів

3. Аналіз стану та ефективності використання основних засобів

Практичне заняття: Аналіз виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємства

1. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

2. Аналіз ефективності використання й освоєння виробничих потужностей. Аналіз використання робочої сили.

3. Аналіз використання робочого часу.

4. Показники й аналіз динаміки продуктивності праці.

5. Аналіз впливу трудових і організаційно-технічних чинників на динаміку продуктивності праці.

6. Аналіз трудомісткості продукції.

7. Аналіз резервів продуктивності праці і випуску товарної продукції за рахунок кращого використання трудових ресурсів.

8. Аналіз показників складу, структури і технічного стану основних засобів.

9. Показники забезпеченості підприємства устаткуванням, виробничими площами й іншими основними фондами.

10. Оцінка динаміки відновлення і модернізації основних фондів, фондоозброєності праці.

11. Оцінка інвестиційної активності підприємства.

12. Аналіз використання основних засобів. Класифікація показників використання основних фондів.

13. Аналіз фондівіддачі і чинників її зміни.

14. Аналіз ефективності використання й освоєння виробничих потужностей. Аналіз використання виробничого устаткування.

15.Методика визначення і розрахунку резервів збільшення випуску продукції.

16.Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами й ефективності їхнього використання.

Самостійна робота:

1.Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня виробничих запасів.

2.Чинники, що впливають на рівень складських запасів підприємства.

3.Аналіз показників використання матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріалоемності продукції.

4.Аналіз чинників зміни і виявлення резервів зниження матеріалоемності продукції і підвищення ефективності виробництва.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 18; 21;   додатковий: 3; 4; 6

Тема 8. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції

Лекція:

1. Значення, завдання та джерела інформації

2. Аналіз загальної суми собівартості товарної продукції

3. Аналіз собівартості одиниці продукції

4. Аналіз витрат на одну гривню продукції

5. Аналіз витрат за економічними елементами

Практичне заняття: Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції

1. Аналіз витрат на підприємстві за елементами операційних витрат і статтях калькуляції, в залежності від обсягу виробництва і збуту продукції, за місцями виникнення витрат, за об'єктами калькуляції.

2. Аналіз собівартості продукції за калькуляційними статтями.

3. Аналіз матеріальних витрат.

4. Аналіз витрат на заробітну плату і використання фонду оплати праці.

Самостійна робота:

1.Аналіз комплексних статей витрат: витрати на зміст і експлуатацію устаткування, цехові, загальногосподарські, позавиробничі.

2. Аналіз собівартості окремих виробів.

3.Чинники формування собівартості виробів і методи їхнього аналізу.

4.Аналіз інших статей собівартості продукції.

5. Зміст і методи оперативного аналізу витрат на виробництво і збут продукції.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 7; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 18; 21   додатковий: 1; 2; 5

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Лекція:

1 Завдання аналізу фінансових результатів та джерела інформації

2. Аналіз прибутку від реалізації продукції.

Практичне заняття: Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

1. Аналіз і обґрунтування доцільності основних напрямків використання прибутку.

2. Аналіз показників рентабельності: загальна рентабельність виробництва, реалізованої продукції, окремих виробів.

3. Чинники зміни рентабельності, резерви росту.

Самостійна робота:

1. Вплив окремих груп фінансових результатів на розмір балансового прибутку.

2. Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг). Аналіз чинників зміни прибутку від реалізації.

3. Аналіз не планованих прибутків і збитків.

4. Оцінка упущених можливостей збільшення прибутку і причин цього.

5. Аналіз розподілу прибутку.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 18; 21   додатковий: 1; 2; 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 10. Аналіз фінансового стану підприємства

Лекція:

1 Аналіз ліквідності та платоспроможності.

2. Аналіз фінансової стійкості

Практичне заняття: Аналіз фінансового стану підприємства

1. Баланс підприємства, економічний зміст і групування статей балансу. Складання нетто-балансу.

2. Аналіз наявності засобів у розпорядженні підприємства, їх структури і джерела формування.

3. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

4. Аналіз фінансової стійкості підприємства.

5. Оцінка ризику банкрутства підприємства.

Самостійна робота:

1. Підсумкова оцінка фінансового стану підприємства за даними балансу.

2. Визначення резервів поліпшення фінансового стану підприємства, розробка та здійснення заходів з їх використання.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 11; 12; 13; 14; 17; 18; 20; 21; 22

додатковий: 1; 2; 5

Тема 11: Аналіз прибутку і рентабельності підприємства

Лекція:

1 Аналіз рентабельності

2. Аналіз складу майна та джерел його утворення.

Практичне заняття: Аналіз прибутку і рентабельності підприємства

1.Визначення і аналіз показників рентабельності продукції галузей, виробничих підрозділів і підприємства в цілому.

2. Аналіз прибутку від реалізації продукції за окремими її видами, галузями і каналами реалізації.

3. Аналіз збалансованого співвідношення між витратами, обсягом виробництва і прибутком з урахуванням розподілу витрат на постійні та змінні.

Самостійна робота:

1.Методика вивчення впливу на прибуток зміни обсягів реалізації, цін і собівартості продукції за видами.

2.Причини зміни обсягів реалізованої продукції, цін і повної собівартості з урахуванням якості продукції, термінів і каналів реалізації.

3. Аналіз витрат на збут продукції.

4. Графік критичного обсягу виробництва.

5.Постановка розв'язання із застосуванням ПЕОМ задач аналізу прибутку і рентабельності виробництва.

6. Складання алгоритмів задач, вихідних машинограм і використання аналітичних результатів комп'ютерного опрацювання інформації в управлінні підприємством.

Перелік рекомендованих джерел інформації:

основний: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22

додатковий: 1; 2; 5; 6

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, суб'єкти та об'єкти економічного аналізу.
2. Зміст економічного аналізу.
3. Функції економічного аналізу.
4. Завдання економічного аналізу.
5. Характерні риси економічного аналізу.
6. Соціальне значення економічного аналізу.
7. Місце і роль економічного аналізу в системі управління підприємством.
8. Принципи економічного аналізу.
9. Сутність та взаємозв'язок аналізу та синтезу.
10. Методи, за допомогою яких відбувається перехід від аналізу до синтезу.
11. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів.
12. Сутність методу порівняння та вимоги до забезпечення порівняльності даних.
13. Балансовий метод, застосування балансових розрахунків і сальдового прийому в аналізі.
14. Можливості використання в аналізі статистичних та економіко-математичних методів.
15. Види моделей та їх значення в економічному аналізі.
16. Соціологічних методів в економічному аналізі.
17. Класифікація економічного аналізу.
18. Внутрішній та зовнішній аналіз: цільове спрямування та особливості.
19. Сутність попереднього, оперативного і ретроспективного аналізу, їх особливості та завдання.
20. Техніко-економічний аналіз та фінансовий аналіз: їх зміст, інформаційна база, цільова спрямованість.
21. Принципи організації та послідовність проведення порівняльного, функціонально-вартісного, маржинального та SWOT-аналізу.
22. Сутність та особливості стратегічного та системного аналізу.
23. Система економічної інформації.
24. Характеристика і класифікація джерел інформації, порядок їх використання для проведення економічного аналізу.
25. Методи перевірки достовірності джерел інформації.
26. Роль, завдання та джерела інформації фінансового аналізу.
27. Зміст аналізу для внутрішніх та зовнішніх користувачів.
28. Інструментарій та логіка проведення аналізу на підставі фінансової звітності.
29. Зовнішній і внутрішній аналіз фінансового стану підприємства.
30. Особливості здійснення експрес-аналізу фінансової звітності підприємства.
31. Аналіз руху грошових потоків: сутність та необхідність.

32. Підходи до проведення поглибленого фінансового аналізу.
33. Розробка заходів щодо стабілізації фінансового стану підприємства та використання фінансових резервів.
34. Місце прибутку в системі узагальнюючих показників та стимулюванні економічної ефективності діяльності підприємства.
35. Порядок аналізу обсягів, динаміки та структури фінансових результатів.
36. Особливості факторного аналізу фінансових результатів від різних видів діяльності.
37. Аналіз динаміки та якості прибутків підприємств, критерії вивчення якості прибутку підприємства.
38. Оцінка невикористаних можливостей збільшення прибутків і підрахунок резервів прибутків за рахунок зміни обсягу, собівартості, якості продукції.
39. Сутність поняття “рентабельність” та оцінки рентабельності діяльності.
40. Витратні, ресурсні та доходні показники рентабельності: сутність і порядок аналізу.
41. Аналіз відносних показників ефективності діяльності підприємства.
42. Особливості аналізу “витрати-обсяг-прибуток”, значення його результатів для обґрунтування управлінських рішень.
43. Аналіз впливу факторів на зміну точки беззбитковості та запасу міцності підприємства.
44. Особливості аналізу резервів збільшення прибутку та рентабельності.
45. Порядок аналізу формування, розподілу та використання прибутків підприємства.
46. Оцінка рівня та значення виробничого і фінансового левериджу.
47. Значення і завдання аналізу виробництва та реалізації продукції.
48. Види джерел інформації для аналізу виробництва та реалізації продукції.
49. Послідовність проведення аналізу обсягів і структури виробництва продукції.
50. Порядок і особливості проведення економічного аналізу за сегментами.
51. Необхідність проведення та послідовність аналізу якості продукції.
52. Послідовність проведення аналізу ритмічності виробництва.
53. Аналіз виконання договірних зобов'язань і реалізації продукції.
54. Особливості проведення аналізу організаційно-технічного рівня господарювання та маркетингового аналізу.
55. Значення аналізу ефективності використання трудових ресурсів.
56. Джерела інформації, необхідні для аналізу ефективності використання трудових ресурсів.
57. Завдання та об'єкти аналізу ефективності використання трудових ресурсів.
58. Методика аналізу ефективності використання трудових ресурсів.

59. Виявлення непродуктивних витрат робочого часу.
60. Послідовність здійснення та методи аналізу мотиваційних систем.
61. Призначення та послідовність проведення аналізу фонду оплати праці.
62. Пошук резервів підвищення продуктивності праці та збільшення випуску продукції.
63. Значення та завдання аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів.
64. Інформаційна база для аналізу наявності та ефективності використання основних засобів і нематеріальних активів.
65. Етапи проведення аналізу забезпеченості підприємства основними засобами.
66. Порядок проведення аналізу руху та технічного стану основних засобів підприємства.
67. Етапи проведення аналізу ефективності використання основних засобів підприємства.
68. Чинники зміни фондівддачі та її вплив на обсяги виробництва.
69. Аналіз виробничої потужності підприємства.
70. Показники, що використовуються для аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів.
71. Значення та завдання аналізу забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів.
72. Джерела інформації для аналізу використання матеріальних ресурсів.
73. Етапи проведення аналізу забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.
74. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.
75. Оперативний аналіз руху матеріалів у виробництві.
76. Інтенсивний та екстенсивний шляхи забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.
77. Фактори впливу на зміну матеріаломісткості продукції й обсяг матеріальних витрат.
78. Загальна оцінка стану використання матеріальних ресурсів та підрахунок резервів випуску продукції.
79. Значення, завдання та джерела інформації аналізу витрат підприємства.
80. Роль і місце бухгалтера-аналітика в управлінні витратами підприємства.
81. Порядок аналізу загальної суми витрат на виробництво продукції,
82. Порядок проведення та значення аналізу витрат на гривню продукції при оцінці діяльності підприємства.
83. Особливості аналізу собівартості одиниці продукції та порядок розрахунку ступеня впливу факторів на зміну рівня собівартості.
84. Особливості аналізу витрат за елементами та статтями калькуляції, аналізу прямих і непрямих витрат.

85. Організація і методика проведення оперативного аналізу витрат підприємства.

86. Значення та методика проведення функціонально-вартісного аналізу витрат підприємства.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛІКУ

1. Сутність і мета економічного аналізу
2. Завдання економічного аналізу
3. Предмет економічного аналізу
4. Види економічного аналізу
5. Метод і принципи економічного аналізу
6. Характеристика прийомів економічного аналізу
7. Місце економічної інформації в системі інформаційних ресурсів
8. Види економічної інформації
9. Джерела економічної інформації, їх характеристика
10. Склад системи економічних показників
11. Завдання аналізу в маркетинговій діяльності
12. Завдання та джерела аналізу реалізації продукції підприємства
13. Порядок проведення аналізу обсягів реалізації продукції
14. Завдання та джерела аналізу виробництва продукції
15. Порядок проведення аналізу обсягів виробництва
16. Аналіз асортименту продукції
17. Аналіз структури випуску продукції
18. Аналіз ритмічності виробництва
19. Аналіз чисельності працюючих
20. Аналіз складу трудових ресурсів
21. Аналіз руху робочої сили
22. Аналіз використання фонду робочого часу
23. Аналіз трудомісткості продукції
24. Аналіз продуктивності праці
25. Завдання аналізу матеріальних ресурсів
26. Сутність матеріальних ресурсів підприємства, їх склад та структура
27. Характеристика джерел інформації для проведення аналізу матеріальних ресурсів
28. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами
29. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів
30. Завдання аналізу основних засобів та характеристика джерел інформації
31. Сутність та склад основних засобів підприємства
32. Оцінка наявності, руху та динаміки основних засобів
33. Сутність і види зносу основних засобів
34. Сутність амортизації
35. Аналіз стану основних засобів підприємства
36. Аналіз ефективності використання основних засобів

- 37.Завдання та інформаційне забезпечення аналізу витрат
- 38.Класифікація витрат підприємства
- 39.Сутність та види собівартості
- 40.Аналіз загальної суми собівартості продукції
- 41.Аналіз собівартості одиниці продукції
- 42.Аналіз витрат на одну гривню продукції
- 43.Аналіз витрат за економічними елементами
- 44.Аналіз собівартості продукції за статтями калькуляції
- 45.Завдання аналізу фінансових результатів та характеристика джерел інформації
- 46.Сутність прибутку та його функції
- 47.Порядок формування фінансових результатів підприємства
- 48.Аналіз прибутку від реалізації продукції
- 49.Аналіз розподілу чистого прибутку
- 50.Завдання аналізу рентабельності
- 51.Порядок розрахунку показників рентабельності
- 52.Аналіз рентабельності
- 53.Завдання аналізу фінансового стану підприємства та характеристика джерел інформації для його проведення
- 54.Аналіз складу майна та джерел його утворення
- 55.Сутність та види ліквідності
- 56.Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства
- 57.Аналіз фінансової стійкості
- 58.Аналіз ефективності використання оборотного капіталу
- 59.Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості
- 60.Аналіз використання капіталу

ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ

1. Прийоми та методи в економічному аналізі
2. Класифікація резервів підвищення ефективності виробництва
3. Використання результатів комп'ютерного опрацювання аналітичної інформації
4. Маржинальний аналіз та його характеристика
5. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства
6. Стратегічний аналіз фінансового стану підприємства
7. Аналіз і оцінка запасу фінансової стійкості і платоспроможності підприємства
8. Аналіз раціональної структури грошового потоку
9. Аналіз стану розрахункових операцій
10. Аналіз величини необхідного мінімального прибутку
11. Аналіз еластичності зміни прибутку та витрат
12. Прогнозування прибутку підприємств
13. Порівняльний аналіз показників рентабельності
14. Методичні основи аналізу інвестиційних проектів
15. Аналіз чинників невизначеності інвестиційного середовища

16. Вибір оптимальних параметрів дивідендної політики
17. Рейтингова оцінка діяльності суб'єктів господарювання
18. Межі ділової активності і аналіз потенційних можливостей їх подолання
19. Оперативний моніторинг підприємницького ризику
20. Стратегічний аналіз виробничої програми підприємства
21. Аналіз конкурентоспроможності виробництва і реалізації продукції
22. Аналіз використання виробничих потужностей
23. Оперативний аналіз резервів виробництва і реалізації продукції
24. Особливості аналізу продуктивності та інтенсивності праці
25. Аналіз раціональної структури основних засобів
26. Аналіз та оцінка раціональності матеріальних потоків
27. Інформаційні потоки стратегічного та оперативного аналізу витрат
28. Особливості аналізу ефективності витрат маркетингової діяльності
29. Аналіз непродуктивних витрат підприємства
30. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Основний:

1. Аналіз господарської діяльності [текст]: навчальний посібник / [за заг. ред. І.В.Сіменко, Т.Д.Косової] К.: «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій / за заг. ред. К.Ковальчук. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 328 с.
3. Готра В. В., Ріпич В. В., Дячок А. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка і суспільство*. – 2018. № 8. С. 219–223.
4. Груб'як С. В. Аналіз фінансово-економічного стану промислового підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №5. С. 268–271.
5. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека, Н. А. Дехтяр та ін.; за заг. ред. І. О. Школьник; ДВНЗ «Укр. акад. банк. справи НБУ», Каф. фінансів. Київ: ЦУЛ, 2017. 367 с.
6. Зигрій О. В. Вплив ризиків та їх загроз на стан фінансово-економічної безпеки підприємств. *Економіка і суспільство*. 2016. №1. С. 9–10.
7. Економічний аналіз : навч. посіб. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. ; за ред. Н. А. Волкової. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310 с.
8. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Економічна діагностика: навч. посіб. К. : Знання, 2012. 318 с.
9. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: підруч. / за ред. проф. А. Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2015. 487 с.
10. Лазаришина І.Д. Методичні засади аналізу рівня виплат на страховому ринку України. *Бізнес Інформ*. 2019. №8. С. 136–142. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-8-136-14ary.tu.edu.te.ua>.
11. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. К. : Наукові знання, 2015. 472 с.
12. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. К. : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
13. Організація та методика економічного аналізу : навч. посіб. для бакалаврів всіх напрямків підготовки. / Л. О. Бойко, Р. М. Волчек, Н. А. Волкова та ін. Одеса: Атлант, 2010. 351 с.
14. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін. ; за ред. В. М. Микитюка. Житомир: Рута, 2018. 440 с.
15. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. К.: ЦУЛ. 398 с.
16. Піскунов О. Г., Мтеленко Н. Г., Лободзинська Т. П. Еволюція підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ»*. 2009. № 6. – С. 205–211.
17. Савицкая Г. В. Анализ производственно-финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий: учеб. пособ. М.: Инфа, 2013. 654 с.

18. Теоретико-методичні засади дослідження бізнес-процесів у підприємстві: монографія. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. Одеса: ППЦ «Белка», 2019. 242 с.

19. Тижненко Л. О. Моделі комплексної оцінки фінансового стану підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.11. Харків, 2007. 20 с.

20. Чемчикаленко Р. А., Майборода О. В., Дьякова Ю. Ю. Напрямки підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. № 12. С. 642–648.

21. Черниш С. С. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 312 с.

22. Хотомлянський О. Л., Знахуренко П. А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2007. № 1. С. 111–117.

Додатковий:

1. Ганущак Т. В. Фінансова безпека бізнесу : підруч. К. : Наукові знання, 2016. 266 с.

2. Варланов Ю. Ю., Варланов О. Ю. Моделювання фінансового стану підприємств: сутнісний підхід до інтегрованої оцінки. *Економічні науки*. Випуск 59, Т. 72 С. 139-146. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukraci/economy/2007/72-59-26.pdf> (Дата звернення: 13.10.2021).

3. Гайдаєнко О. М. Стратегічний аналіз : навч. посіб. Одеса: Атлант, 2010. 324 с.

4. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підруч. / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К., 2005. 824 с.

5. Олексів І. Б., Фещур Р. В. Проблеми аналізу та оцінки фінансового стану підприємства. *Економічний вісник*. 2011. Вип. 68, 2011. № 4. С. 256–263. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/8496/1/51.pdf> (Дата звернення: 13.10.2021).

6. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності : монографія. / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та ін. Одеса, 2012. 292 с.

7. Экономический анализ: учеб. пособ. для студентов-иностранцев всех форм обучения, всех специальностей / под ред. Н. А. Волковой. Одесса: ОНЭУ, 2014. 220 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека Державного податкового університету України URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>

2. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zp>

3. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Державної Митної служби України URL: <https://customs.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України
URL:<https://www.mof.gov.ua/ua/>